

extra matrimonium illi actus non possunt licite exerceri; sed talis persona est specialiter impedita ne matrimonium possit perficere; ergo etiam ne tales actus possit licite exercere. Hoc autem impedimentum sic præcise explicatum non necessario infert specialem obligationem abstinendi a talibus actibus, nam illa, quæ naturalis est, sufficit, quamvis in tali persona fiat quodammodo magis perpetua et immutabilis, ratione illius impedimenti. Ut si verum esse supponatur, quod de Ecclesia Græca D. Thomas dicebat, per ordinationem sacram impediti matrimonium absque voto castitatis in illis clericis, erit hoc impedimentum sine alia speciali obligatione ab ea Ecclesia imposita ad servandam castitatem, quia naturalis obligatio sufficit, et alia prohibitio humana nec ibi necessaria est, neque de illa constare potest juxta Græcorum ritum. Ad hunc ergo modum possit aliquis existimare judicandum esse in præsentis casu etiam in Ecclesia Græca, quia, licet talis clericus male fecerit, nihilominus de facto votum non emisit; ergo revera et coram Deo non obligatur voto castitatis; ergo nulla speciali obligatione continere tenetur, sed sola naturali. Itaque si fornicatur, tantum culpam simplicis fornicationis committit, et sic de aliis.

13. Atque hic modus dicendi probabilis est, quem etiam aliquo modo suadent tres primæ rationes dubitandi secundo loco propositæ. Aliunde vero hoc esse videtur creditu difficile, quia talis persona ex iniquitate sua magnum commodum reportaret, nimirum, quod liberius, et cum minori culpa libidinem posset exercere, propter dolum, et malam intentionem quam in sua ordinatione habuit; et ideo verosimiliter dici potest, sicut de impedimento matrimonii dicebamus, quod, licet intentio Ecclesiæ sit non imponere hanc obligationem nisi mediante voto, tamen ad occurrendum fraudi et dolo, intentionem Ecclesiæ esse obligare quantum potest ad servandam castitatem, sive re ipsa et coram Deo fiat votum, sive tantum fiat in foro Ecclesiæ; hoc autem fit ex vi voluntariæ ordinationis, sub prædicta lege seu admonitione Ecclesiæ susceptæ. Et hoc solum est, quod in citatis decretis dicitur, et in prima ratione in contrarium objiciebatur, scilicet, ut nullus clericus cogatur ad servandam castitatem, quam in sua ordinatione non promisit, scilicet, in foro Ecclesiæ, quidquid sit de ejus interiori animo, quæ alias dicitur promissio vera, vel præsumpta, præsumptione juris, et de jure, contra quam non admittitur

probatio. Quod vero in secunda ratione objiciebatur, Ecclesiam non posse obligare ad castitatem, jam in superioribus expeditum est; quia hoc ad summum est verum de absoluta prohibitione, quæ non pendet ex aliqua conditione voluntaria subdito; hæc autem conditio in præsentis non tantum est vera promissio, quamvis hæc etiam sit ab Ecclesia intenta, sed sufficiens etiam est voluntaria ordinis acri susceptio. Præterea etiam hic addere possumus, quod, licet Ecclesia non posset absolute prohibere honestum usum matrimonii, tamen, supposito justo impedimento, vel inhabilitate personæ ad matrimonium, posse impedire omnem usum libidinis, quia in tali persona necessario talis usus turpis est; id autem, quod est per se turpe, quamvis ex natura rei prohibitum sit, potest etiam ab Ecclesia specialiter prohiberi, quando specialis ratio occurrit, præsertim ad res sacras spectans, ut in præsentis contingit, sicut specialiter prohibet percussionem clerici, vel furtum Ecclesiæ, et similia.

14. *Difficulus, quæ malitia sit in tali peccato.*—Quærendum vero ulterius est ex dictis in tertia ratione pro secunda sententia, qualis sit specialis obligatio addita hujusmodi clerico ex vi talis prohibitionis ecclesiasticæ ad servandam castitatem, quia præceptum ecclesiasticum positum in materia alicujus virtutis non addit specificam obligationem intra eandem virtutem; unde ad summum videtur posse aggravare culpam intra eandem speciem. Sicut furtum commissum contra legem divinam et humanam non habet duplicem malitiam, sed ad summum eandem aliquantulum graviolem. Quod si hoc in præsentis concedatur, sequitur probabiliter non teneri Sacerdotem in illo casu, quando in confessione peccatum fornicationis aperit, explicare circumstantiam suæ personæ, scilicet, quod sacerdos sit, quia illa tunc non mutaret speciem, et sola multiplicatio præceptorum vel non aggravat notabiliter, vel, etiamsi aggravet, probabilis opinio est circumstantias sic aggravantes non esse de necessitate confessionis. Hoc autem etiam videtur esse inconveniens, scilicet, quod per dolum et per fraudem excusetur quis ab onere confitendi talem circumstantiam. Responderi tamen potest, licet ex hac parte videatur excusari, ex alia gravius accusari et obligari, nimirum, quia voluntarie permanet in fictione illa, et dolo non promittendi castitatem, qui est specialis status peccati mortalis necessario declarandus in confessione, quia

quoties voluntas ejus moraliter iteratur, peccatum etiam multiplicabitur.

15. *Probabiliter in tali peccato sacrilegium est, et quale.*—Ulterius vero dici probabiliter potest etiam in eo casu esse in tali peccato malitiam sacrilegii, non quidem illam quæ specialiter oriatur ex fractione voti, nam hæc non est ubi non est verum votum. Nec satis est quod sit debitum votendi, si nondum votum emissum est; ut qui alias ex voto, verbi gratia, tenetur ordinem sacrum suscipere, etiam tenetur castitatem votere, et nihilominus etiamsi sit in mora ordinationis, si interim fornicetur, nondum est specialiter sacrilegus in ipsa fornicatione, quia, licet habeat debitum votendi castitatem, nondum tamen votit. Neque etiam sufficit quod exterius et in facie Ecclesiæ vovisse videatur, quia hinc solum fiet, ut etiam fornicatio exterius appareat sacrilegium, vel etiam quod ratione scandali possit malitiam illam participare, non tamen quod vere ac per se tale sit.

16. Alia ergo ratione dici potest ibi intervenire mortale sacrilegium ex vi prohibitionis ecclesiasticæ. Dupliciter autem hoc explicari potest, primo, quia actus ille turpis, ex eo solum quod est in persona per sacram ordinationem Deo specialiter dicata et ad sanctum ministerium consecrata, habet specialem rationem et malitiam sacrilegii. Quæ certe ex vi solius ordinationis non esset malitia mortalis intra speciem sacrilegii. Addita autem Ecclesiæ prohibitionem sub gravi pœna, aut censurâ, vel sub quacumque alia ratione, quæ declarat gravem prohibitionem, fiet transgressio et culpa mortalis etiam in illa speciali ratione malitiæ. Sicut enim id, quod ex se non est malum, potest fieri malum quia prohibitum, ita aliquod malum, quod ex se non erat adeo grave ut esset mortale, potest tale fieri quia specialiter prohibitum. Secundo declaratur ratione supra insinuata, quia Ecclesia prohibet hujusmodi actus clericis in sacris propter specialem indecentiam talis status, talisque ministerii, atque ita prohibet non ut materiam castitatis, sed ut materiam sacrilegii; constituit ergo actum contrarium in specie sacrilegii. Unde quia talis materia gravis est, et Ecclesia indicat se prohibere illam quantum potest, ideo talis culpa ex illa etiam circumstantia gravis est, et in confessione aperienda. Et hoc videtur satis consentaneum antiquis decretis, quæ absolute prohibent clericis hujusmodi actus turpes tanquam gravia sacrilegia; neque hoc semper referunt ad votum, sed

etiam ad ipsam sanctitatem ministerii et sacri ordinis.

DUBIUM SECUNDUM.

Utrum ad observantiam castitatis teneatur ille, qui ante usum rationis ordinatur in sacris.

17. *Non tenetur ex voto castitatem postea servare, neque ex statuto Ecclesiæ.*—Propter ultimam rationem dubitandi secundo loco positam, dicendum est eum, qui ordinatur in sacris absque ullo consensu propriæ voluntatis, non emittere votum castitatis, nec postea teneri ad illam servandam, nisi sub conditione illi postea voluntaria. Hæc assertio solum habet locum in illo qui ordinatur ante adultam ætatem; nam si quis jam adultus sine consensu propriæ voluntatis ordinetur, ordinatio non est valida, et ideo mirum non est quod ex illa non oriatur obligatio castitatis. At vero si puer ante usum rationis ordinetur, validum est sacramentum, et characterem imprimit, ut nunc suppono ex propria materia et communi sententia Theologorum. De illo ergo puero sic ordinato quæritur in dicta ratione 4, an perveniens ad ætatem adultam ad castitatem obligandus sit. Et quidem quod non obligetur ex voto, manifestum est ex dictis, quia votum est actio personalis, ejusque obligatio non potest mere ab extrinseco imponi, puer vero ante usum rationis non est capax talis actionis. De obligatione autem ex Ecclesiæ præcepto est nonnulla dissensio inter Doctores. Nam Paludanus, in 4, d. 37, q. 1, n. 14, affirmat hujusmodi sic ordinatum teneri ad continentiam servandam ex statuto Ecclesiæ, et significat esse etiam inhabilem ad matrimonium contrahendum. Et solent pro hac opinione citari glossa et aliqui Doctores in c. unico, de Cleric. per saltum promoti, sed non loquuntur in eo casu, sed in alio, de quo infra dicemus, et in præsentis casu potius omnes supponunt contrarium, ut videre licet in Hostiens., Innocentio et Panormitano.

18. Quocirca Paludani opinio singularis est, et contrarium existimo esse omnino verum et certum, quam tenuerat idem Palud., dist. 25, q. 3, n. 9 et 10, ubi idem tenet Bonav., art. ult., q. 2; Palac., disp. 1; et Soto, q. 1, art. 2, et lib. 7 de Justitia, q. 2, art. 5, in fine. Inclinat etiam Richar., dict. dist. 25, art. 4, q. 2, ad 3, quamvis aliqui (ait) dicant contrarium. Idem clarius disp. 37, art. 1, q. 4; Sylvest., *Matrimonium*, 8, q. 12, dict. 2.

Et idem supponit Covar., in 4 Decretal., p. 2, c. 6, § 3, numero primo, ubi refert ex consilio Cardinalis Alexandri, Romæ datam esse liberam licentiam contrahendi matrimonium cuidam subdiacono, qui priusquam esset doli capax, illo ordine fuerat insignitus. Idem sumitur ex Angelo et aliis citandis in sequenti puncto. Ratio aliquorum est, quia non potuit Ecclesia hos obligare ad continentiam, et consequenter neque illos reddere simpliciter inhabiles ad matrimonium. Probatur, quia talis obligatio esset absolute imposita, et independenter omnino a voluntate eorum, cum sine proprio consensu ordinati sint; hoc autem modo præcipere perpetuam continentiam excedit potestatem ecclesiasticam, ut sæpe in superioribus dictum est.

19. *Ecclesia ex potestate absoluta potest reddere sic ordinatum inhabilem ad matrimonium.* — Verumtamen non existimo excedere hoc omnino ecclesiasticam potestatem, quia, licet Ecclesia, per se loquendo (ut sic dicam), non possit hoc præceptum absolute imponere vel generaliter, vel specialiter alicui personæ, tamen in casu, ob gravem causam ad bonum religionis pertinentem, potest hoc præceptum imponere, etiamsi ex accidenti contingat, ut ejus obligatio et effectus aliquem liget absque ejus consensu. Ut, verbi gratia, in præsentis casu, si Ecclesia expedire judicaret ut persona consecrata per sacrum ordinem, quacumque ratione ordinari contingat, maneat inhabilis ad matrimonium, posset absolute conjungere hoc impedimentum cum tali ordinatione, ita ut habeat effectum etiam in illo qui sine proprio consensu ordinatur. Quia satis est quod per se ex intentione Ecclesiæ talis ordo dandus non sit nisi volenti; quod vero alicui individuo detur absque consensu ejus, accidentarium est, et præter intentionem Ecclesiæ; tamen, quia uno inconvenienti dato ex malitia ordinantis, alterum ex duobus incommodis necessario consequitur, scilicet, ut vel sic ordinato imponatur onus castitatis absque voluntate ejus, vel ut personæ sic sacratæ permittatur conjugium, poterat Ecclesia propter evitandum hoc posterius, prius illud eligere, si ad majorem decentiam et honorem sacri ordinis expedire judicaret, quia privatum incommodum communi postponendum est.

20. Quidquid ergo sit de potestate, firmiter fundamentum est, quia Ecclesia nunquam hoc ordinavit, neque posuit hoc impedimentum, nisi ei qui voluntarie ordinatur, ut constat ex citatis juribus, c. 1 et 2, Qui cler. vel vovent.,

et fortasse, inter alias causas, ob hanc etiam semper explicat hoc impedimentum per modum voti, quia ad illud requiritur voluntarius consensus, saltem in ipsam ordinationem. De illo vero casu, in quo aliquis infans ordinatur ante usum rationis, jura nihil dicunt; cumque ille modus ordinationis sit contra intentionem juris, et alioqui onus castitatis omnino ab extrinseco impositum, et nullo modo propria voluntate acceptum, gravissimum sit, non potest rationabiliter ordinarium et commune jus ad illum extraordinarium casum extendi, maxime cum hoc necessarium non sit ad eam decentiam sacri ordinis, quam jus intendit, ut statim patebit. In prædicto ergo casu puer ille, perveniens ad usum rationis, non obligatur ad castitatem, sed illi danda est optio, an velit habere usum Ordinis, vel perpetuo illo carere; nam si primum eligat, ad perpetuam continentiam obligabitur; quod optima ratione fit, quia jam expectatur consensus ejus, et sub ea conditione ad sacrum illud ministerium admittitur: ex tunc ergo inhabilis ad matrimonium manebit. Si vero posterius eligat, tunc expediens erit ad matrimonium contrahendum, si velit; tenebitur tamen perpetuo abstinere ab usu Ordinis. Atque hoc modo nulla est indecentia; sic enim in aliis casibus propter vitandam injuriam tertii cogitur ordinatus in sacris consummare matrimonium, ut videbimus inferius; suspenditur tamen perpetuo ab usu ordinis. Cum ergo in præsentis talis homo fuerit per injuriam ordinatus sine consensu suo, non est indecentia, sed justitia, permittere illi conjugium, ne amplius gravetur, dummodo ab usu ordinis sacri perpetuo absteineat.

DUBIUM TERTIUM.

De illo qui ante legitimam ætatem vel ante annos pubertatis ordinatur in sacris.

21. *Aliqui negant teneri si ante pubertatem intra triduum contradicat.* — Hæc autem opinio, ut dixi, procedunt in puero qui ante usum rationis ordinatur. Sed quæri potest tertio, quid dicendum sit de illo qui jam habet rationis usum, ordinatur autem ante ætatem legitimam, vel etiam ante annos pubertatis; nam si illos jam complevit, etiamsi ante regularem ætatem ordinatus sit, certum est obligari voto solemnem castitatis, quia nihil est quod obstet, ut per se constat, et a fortiori patebit ex dicendis. De illo vero qui ante pubertatem ordinatur, dicunt multi Canonistæ; si contradi-

cat ante expletum tempus pubertatis intra triduum, non obligari ad castitatem; ita tenent Innocent. et Hostiens., in c. *Vel non est compos*, de Tempor. ordin.; Archidiaconus, in c. *Pueri*, 1, q. 1; et Panorm., in c. *Unico*, de Clerico per saltum promoti. Fundantur, quia puer ante annos pubertatis non potest se obligare voto castitatis expresso, ex dict. c. *Pueri*; ergo nec implicito, quale est quod in ordinatione fit, c. *Cum olim*, cum ibi notatis de Cleric. conjug. Item quia votum religionis in tali ætate factum non est ratum, c. *Ad nostram*, cum similibus, de Regular.

22. Oppositam nihilominus sententiam censeo omnino veram, quam tenet gloss., in dict. c. *Unico*, de Cler. per saltum promoti, et gloss., in dict. c. *Pueri*, ubi ait, si puer sit doli capax, obligari; ubi etiam Cardinalis idem tenet, et expresse Soto, lib. 7 de Justitia, q. 2, art. 5, in fine, et a fortiori Sylvest. et alii. Et ratio est, quia ille satis libere suscipit ordines, et ideo merito Ecclesiæ statuto redditur inhabilis ad matrimonium. Item quia votum castitatis factum a puero est validum, ut supra ostensum est; ergo ex hac parte hoc votum etiam erit validum. Quamvis autem votum simplex possit irritari a parente, non tamen hoc quod est solemne propter ordinationem validam, et propter legem Ecclesiæ inhabilitantem talem personam, a qua nulla ætas excipitur quæ voluntariæ ordinationis capax sit. Nec obstat c. *Pueri*; quin potius fayet, dicit enim pueros non esse ordinandos in sacris, ne tanto periculosius cadant, quanto citius ascenderunt; supponit ergo teneri, alias non esset periculum cadendi. Neque etiam valet argumentum a professione, quia est a re dissimili, et diversæ rationis, nam professio irritari potuit, non autem ordo. Alias nunc ordinatus post decimum quartum annum ætatis non teneretur voto castitatis, quia nunc professio in illa ætate facta non tenet per Concilium Tridentinum, quod absurdum est.

DUBIUM QUARTUM.

Utrum ad observantiam castitatis teneatur ille, qui invitatus ordinatur in sacris.

23. *Duobus modis potest quis invitatus ordinari.* — Superest vero ultima dubitatio, quæ in eadem ratione quarta insinuat, an is, qui invitatus ordinatur, ad castitatem nihilominus obligetur, ita ut et votum continentie emittere teneatur, et emisisse præsumatur. In quo est advertendum dupliciter posse ali-

quem invitatum ordinari, primo, per absolutam coactionem externam, ipso interius semper repugnante, et contradicente, ac nolente. Et tunc ordinatio valida non est, et ideo nulla ex illa oritur castitatis obligatio, in quo omnes Doctores conveniunt. Secundo modo dicitur quis ordinari invitatus, quia per metum eadem in constantem virum ordinari cogitur, dum autem ordinatur, ordinationi consentit, nam vult et intendit ordinari; et tunc sine dubio ordinatio est valida, quia licet sit involuntaria secundum quid, simpliciter, id est, per voluntatem efficacem, est voluntaria, quæ est sufficiens intentio ex parte recipientis ad veritatem sacramenti, ut ex materia de sacramentis suppono. In eo igitur casu procedit dubitatio posita, an clericus sic ordinatus maneat inhabilis ad matrimonium, et ad castitatem obligatus ex vi talis ordinationis. Quod addo, quia si post talem ordinationem mere voluntarie utatur ordine suscepto, jam tunc sine dubio tenetur ad castitatem, eodem modo quo alii clerici in sacris, quia per talem usum et ratam habet priorem ordinationem, et voluntarie se ingerit illi ministerio, quod sine observatione et voto castitatis licite exerceri non potest, juxta Ecclesiæ ordinationem. In quo Doctores omnes conveniunt, dummodo, ut dixi, talis usus plene voluntarius sit, nam si procedat ex eadem violentia, ex qua ipsa ordinatio, non induceret novam obligationem, sed eadem erit quæstio.

24. *Difficultas est, an ante usum ordinis adhuc teneatur.* — In eo igitur casu multi censeant hujusmodi clericum manere inhabilem ad matrimonium, et teneri ad servandam castitatem. Hoc a fortiori tenet Paludanus supra, et expresse dist. 38, q. 3, art. 4, concl. 6, et idem sentit Sot., lib. 7 de Justitia, q. 2, art. 5, in fine, secutus Sylvest., verb. *Ordo*, 4, q. 1, qui hanc opinionem limitant: *Nisi is, qui ad ordinem recipiendum cogitur, conjugatus prius esset, et invita etiam uxore ordinatus sit.* Sed si consequenter loquantur, dicere debent, illum etiam teneri ad servandam continentiam quantum in ipso est, id est, non petendo debitum, sed solum reddendo, idque tunc tantum quando uxor nullo modo consensit. Nam si præbuisset consensum, etiam per similem metum, profecto par esset de illa ratio. Hanc etiam opinionem tenet Tabiena, *Ordo*, 2, n. 27. Fundari potest hæc opinio, quia ille, qui sic ordinatur, licet alias nollet ordinari, nihilominus simpliciter hic et nunc ordinari vult; ergo hæc voluntas sufficit ut ad casti-

tatem obligetur. Probatum consequentia primo a simili, nam qui per similem vim vult baptizari, eo ipso obligatur ad profitendam et servandam religionem Christianam, *c. de Judæis*, dist. 43; ergo similis voluntas in præsentem sufficit. Secundo, ratione, quia, licet aliquis cogi possit ad exteriores actiones, vel passiones quibus ordinatio fit, non tamen potest cogi ad interiorem intentionem habendam; ergo qui illam habet, mere voluntarie habet: ergo sufficit ad votum castitatis emitendum.

25. Contrariam sententiam tenet Major, in 4, d. 24, q. 2, § *Sed hanc*, in fine; et Angelus, *Ordo*, 3, n. 26; Navar., c. 22, n. 51 et 52, qui refert D. Thomam 2. 2, q. 88, art. 11; ibi tamen D. Thomas solum dicit debitum continentiam non esse essentialiter annexum ordini sacro, sed ex statuto Ecclesiæ, et ideo posse hoc debitum ab ordine separari; an vero in casu, de quo loquimur, separetur, non dicit. Fundamentum hujus sententiæ sumitur ex *c. Perlatum*, De his quæ vi, ubi habetur votum solemne religionis, factum ex metu cadente in constantem virum, esse irritum, quod supra, tractantes de voto in genere, diximus verum esse saltem de jure positivo. Hoc autem fundamentum non videtur firmum, primo quidem, quia jus illud solum agit de voto solemnem religionis, quod extendi non debet, nec jure potest ad alia vota, ut supra ostendimus; ergo neque ad votum continentiam clericalem; tum quia lex irritans, cum sit odiosa, restringenda est potius quam amplianda; tum etiam quia non est similis ratio. Nam votum continentiam religionis est annexum cuidam humano contractui, qui in ipsa professione fit, qui contractus potest per Ecclesiam irritari, et consequenter impediri vota, quæ solum ut illi annexa fiunt; hoc autem votum est annexum sacræ ordinationi, quæ non potest per Ecclesiam irritari, si interveniat voluntas ordinati etiam coacta, et ideo non sequitur per irritationem professionis irritari etiam votum ordinationi annexum. Secundo, quia, licet daremus in eo casu debitum continentiam non oriri ex voto, non satis probatur non oriri saltem ex statuto Ecclesiæ, præsertim cum impedimentum matrimonii adjunctum sit ordini sacro voluntarie suscepto; hujusmodi autem est in præsentem casu, in quo differt a casu præcedenti de puero ordinato, quia ibi ordo non est voluntarius; hic autem simpliciter voluntarius est. Neque referre videtur quod sit involuntarius secun-

dum quid, quia jura talem limitationem non adhibuerunt, neque nos possumus sine jure illam adjungere, cum voluntas absoluta, licet coacta, simpliciter voluntas sit. Eo vel maxime quod impedimentum matrimonii sæpe contrahitur necessitate potius quam voluntate, etiam per culpam alterius; nam si quis cognoscat feminam, in patre vel fratre illius resultat impedimentum ne ipsam ducere possint; cur ergo etiam in præsentem non poterit resultare, etiam sine culpa propria, cum non sit tanta necessitas, sed absoluta voluntas? Quod si hoc impedimentum nascitur, consequens profecto est ut etiam obligatio ad totam continentiam imponatur, quia ille sic ordinatus cogetur manere in statu clericali; ergo et servare omnia, quæ ad decentiam illius status spectant.

26. Ut ergo, quod probabilius videtur, definiamus, advertendum est tribus modis posse se habere quoad interiorem voluntatem et intentionem, eum qui sic ordinatur. Primo ut, licet ordinari velit, expresse tamen velit continentiam non servare, neque ad hoc se obligare. Secundo, ut cum intentione suscipiendi ordines simul velit ad castitatem servandam se obligare. Tertio, ut de castitate nihil cogitet, aut velit vel nolit expresse, sed solum de ordine suscipiendo. In primo casu, jam ex supra dictis constat illum non vovere castitatem. Deinde addo, mihi valde probabile esse, eum non peccare habendo illam nolitionem cum circumstantiis positis. Ratio est, quia Ecclesia neminem cogit ad vovendam castitatem metu mortis. Dices: esto hoc verum sit nulla facta suppositione, tamen, supposito vero ordine, quem aliquis suscipere vult etiam coactus, per Ecclesiam cogi potest, ut velit etiam vovere, propter decentiam suscepti ordinis. Respondeo, etiamsi concedamus Ecclesiam habere hanc potestatem, interveniente ex parte materiæ necessitate aut capacitate, ut quodam discursu superius facto facile ostendi potest, non inde fit in præsentem casu usam esse hac potestate, nec id fuisse aut necessarium, aut expediens. Probatum prior pars, quia nullo jure ecclesiastico ostendi potest hæc obligatio; nam in particulari nihil invenimus in tali casu definitum in jure; generalis autem lex ecclesiastica de promittenda castitate ante sacram ordinationem, non satis est ut dicamus eam obligare in hoc particulari casu, quia lex ecclesiastica, moraliter ac regulariter loquendo, non obligat ad sui observationem cum probabili periculo vi-

tæ, aut æquivalentis nocuenti, qualis necessario intervenit, quando metus cadens in constantem virum incutitur; sed tunc solum quando vel propter fidei confessionem, vel propter Christianæ religionis honorem, vel aliam similem gravissimam et communem causam, necessarium est pati mortem potius quam ecclesiasticam legem violare. In præsentem autem casu nulla similis ratio occurrit, per se loquendo; nam, licet aliquis suscipiat sacrum ordinem sine voto continentiam, non statim sequitur aliquid contra fidem, vel religionem Christianam, maxime quando necessitate potius quam voluntate id fit; et alioqui lex vovendi castitatem in eo articulo est ecclesiastica; ergo non obligatur quis ad illam servandam, quando sine periculo gravi id vitare non potest.

27. *Objectio.* — *Responsio.* — Dices, ex observatione talis legis nullum sequi periculum illius nocuenti, cujus metus incutitur in eo casu, quia solum supponimus cogi aliquem ad suscipiendum ordinem; quod ergo suscipiat illum cum voto, vel sine voto, nihil refert ad evadendum periculum. Respondeo, verum quidem id esse; tamen, quia ordo ipse tantum suscipitur propter vitandum nocuentum, ideo non videtur lex ecclesiastica obligare eum tanto rigore ad vovendum in eo casu. Quod ex eo etiam declaratur, quia ideo Ecclesia non imponit hanc obligationem, nisi per modum voluntariæ promissionis, quia quia vult hanc obligationem esse spontaneam, quoniam alias esset et nimis onerosa, et non satis tuta; ergo non est verisimile velle obligare ad illam professionem faciendam, etiam tunc quando ordo necessitate morali, potius quam voluntarie sumitur; ergo in tali casu illa lex non obligat; ergo nihil peccat is qui tali animo illum ordinem suscipit, quia si non peccat contra ecclesiasticam legem, nulla est alia contra quam peccare possit.

28. *Instantia diluitur.* — Dices, saltem ibi intervenire mendacium quoddam grave, quia ipsamet ordinis susceptio est quædam significatio voluntatis servandi perpetuam castitatem. Respondeo imprimis hoc non ita esse, quia factum illud nec natura sua, neque ex impositione habet illam significationem; quod autem regulariter ob legem ordinariam Ecclesiæ illam habeat, est accidentarium, magisque ex discursu intelligentium, quam ex propria ipsius operis significatione, quæ etiam qualiscumque sit, in eo casu cessat propter dictam circumstantiam. Deinde addo, etiamsi in eo

casu eadem coactione extorqueretur a tali persona non solum ordinatio, sed etiam expressa castitatis professio, et eam faceret ficto animo cum voluntate non se obligandi, neque vovendi, peccare quidem extrinseca culpa mendacii, quæ in eo casu venialis tantum est, quia non est perniciosum, neque alicui graviter injuriosum mendacium; illud vero nihil refert ad obligationem voti, de qua agimus, quia certum est neque illud esse votum, neque ex illa interna et ficta ordinatione oriri obligationem vovendi.

29. Atque hinc concludo, in illo primo modo sumendi ordines per vim non manere obligationem servandi castitatem, nam ex vi ecclesiasticis statutis, nec fieri personam inhabilem ad contrahendum matrimonium. Hoc non est tam certum, sicut id quod hactenus diximus; sequitur tamen valde verosimiliter, quia si Ecclesia tunc non obligat ad emittendum votum castitatis, ut dictum est, profecto nec ratione illius facti obligabit immediate ad servandam castitatem. Patet consequentia, tum quia intervenit eadem ratio, tum etiam quia Ecclesia, quantum in se est, non vult obligare ad castitatem, nisi mediante voto, ut supra declaratum est; ergo si in eo casu non obligat ad votum emittendum, profecto est nolle obligare tunc ad castitatem. Et inde fit etiam consequens, ut non inhabilet personam ad matrimonium, quia nulla potest esse major necessitas, seu obligatio servandi castitatem; et quia etiam Ecclesia non intendit per se imponere hoc impedimentum, nisi mediante voto. Et confirmatur, quia omnia jura, quæ de hac obligatione et impedimento loquuntur, tractant de Ordine suscepto ordinario et legitimo modo, atque adeo cum plena voluntate, absque injustitia, semperque indicant hanc obligationem castitatis plene voluntarie sumendam esse, quia integritas res est voti, non præcepti, ut ex Ambrosio dicitur in *c. Integritas*, 32, q. 1; non est ergo verisimile ut voverit Ecclesia obligare ad castitatem in eo casu.

30. Ex quo ulterius sequitur, quando quis accipit ordinem tertio modo supra posito, scilicet, nihil de continentiam cogitans, sed solum volens ordinationem propter vitandum damnum quod metuit, tunc etiam nec votum castitatis, nec obligationem ad illam, aut impedimentum ad matrimonium ex vi talis ordinationis contrahi. Probatum, quia nec tunc fit votum explicite, ut constat, neque etiam implicite, quia hoc solum emittitur supposita lege Ec-